

Αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων: κλάδος των χημικών

Περίληψη

Εισαγωγή

Στόχος της μελέτης αυτής είναι να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να ενθαρρυνθεί ο κλαδικός κοινωνικός διάλογος στον κλάδο των χημικών. Η σειρά μελετών αντιπροσωπευτικότητας του Eurofound αποσκοπεί στον εντοπισμό των συναφών εθνικών και υπερεθνικών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων στον τομέα των εργασιακών σχέσεων σε επιλεγμένους κλάδους. Επομένως, στο πλαίσιο της μελέτης εντοπίζονται οι συναφείς εθνικές οργανώσεις κοινωνικών εταίρων στον κλάδο των χημικών μέσω μιας προσέγγισης από την κορυφή προς τη βάση (παραθέτοντας τα μέλη των συνδεδεμένων ευρωπαϊκών ενώσεων) και μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή, μέσω του δικτύου ευρωπαϊκών ανταποκριτών του Eurofound.

Μια εθνική κλαδική οργάνωση συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα μελέτη εφόσον: συμμετέχει σε τακτική βάση σε συλλογικές διαπραγματεύσεις σε κλαδικό επίπεδο ή/και συνδέεται με συναφή ευρωπαϊκή κλαδική ένωση επιχειρήσεων ή εργαζομένων που περιλαμβάνεται στον κατάλογο διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με ευρωπαϊκές οργανώσεις κοινωνικών εταίρων δυνάμει του άρθρου 154 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ή/και συμμετέχει στον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο που αφορά τον κλάδο.

Ορισμός του κλάδου

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, ο κλάδος των χημικών ορίζεται με βάση τη στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (NACE), προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των ευρημάτων σε διεθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, ο εν λόγω κλάδος υπάγεται στους κωδικούς NACE (Αναθ. 2) 20, 21 και 22, οι οποίοι περιλαμβάνουν τις κατωτέρω δραστηριότητες: 20 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων• 21 Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων• 22 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες.

Βάσει του ως άνω ορισμού, οι οργανώσεις που περιλαμβάνονται στον κατάλογο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως οργανώσεις κοινωνικών εταίρων των

οποίων ζητείται η γνώμη δυνάμει του άρθρου 154 ΣΛΕΕ είναι η IndustriAll και, από την πλευρά των εργοδοτών, η European Chemical Employers Group (ECEG).

Εκπροσώπηση συμφερόντων σε εθνικό επίπεδο

Σε επίπεδο εκπροσώπησης εργαζομένων, σε 22 κράτη μέλη της ΕΕ παρατηρείται ένα πλουραλιστικό σύστημα ενώσεων στον κλάδο των χημικών. Συνολικά, εντοπίστηκαν 75 κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις. Το συνδικαλιστικό τοπίο εμφανίζεται κατακερματισμένο: σε έξι χώρες καταγράφηκε μία κλαδική συνδικαλιστική οργάνωση, σε έντεκα χώρες εντοπίστηκαν δύο οργανώσεις, σε πέντε χώρες οι εν λόγω οργανώσεις είναι τρεις, ενώ έξι χώρες αριθμούν τέσσερις ή περισσότερες κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Από την πλευρά των εργοδοτών, εντοπίστηκαν περίπου 57 κλαδικές οργανώσεις εργοδοτών: σε 18 χώρες καταγράφηκε μόνο μία οργάνωση εργοδοτών, σε δύο χώρες εντοπίστηκαν δύο, σε τρεις χώρες αναφέρθηκαν τρεις οργανώσεις, ενώ σε τρεις χώρες υπάρχουν τέσσερις ή περισσότερες οργανώσεις. Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι στην πλευρά των εργοδοτών επικρατεί ένα λιγότερο πλουραλιστικό σύστημα.

Όσον αφορά την οριοθέτηση του πεδίου δραστηριοτήτων, παρατηρούνται διαφορές μεταξύ των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των οργανώσεων εργοδοτών. Από πλευράς συνδικαλιστικών οργανώσεων, διαπιστώνεται μερική αλληλεπικάλυψη (49%) και αλληλεπικάλυψη (41%). Αντίθετα, σε επίπεδο οργανώσεων εργοδοτών το πεδίο δραστηριοτήτων τείνει να είναι πιο περιορισμένο, με κυρίαρχη τη μερική αντιστοιχία (39%).

Όσον αφορά την πυκνότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων, στοιχεία σχετικά με την πυκνότητα του κλάδου είναι διαθέσιμα για 44 από τις 75 οργανώσεις. Από τα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι περισσότερες από τις μισές συνδικαλιστικές

οργανώσεις για τις οποίες διατίθενται πληροφορίες αναφέρουν χαμηλή ή πολύ χαμηλή κλαδική πυκνότητα (μικρότερη από 10%). Σε επίπεδο πυκνότητας, παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των χωρών. Την ώρα που στις σκανδιναβικές χώρες καταγράφεται σχετικά υψηλή κλαδική πυκνότητα, τα περισσότερα κράτη μέλη που εντάχθηκαν μετά το 2004 αναφέρουν χαμηλή κλαδική πυκνότητα (κάτω του 10%).

Η κλαδική πυκνότητα των οργανώσεων εργοδοτών είναι χαμηλή, καθώς μόνο σε τρεις οργανώσεις η κλαδική πυκνότητα πεδίου όσον αφορά τις εταιρείες υπερβαίνει το 40%. Στις περιπτώσεις που διατίθενται πληροφορίες και για τις δύο μορφές πυκνότητας, η κλαδική πυκνότητα πεδίου που αφορά τις εταιρείες τείνει να είναι χαμηλότερη από την πυκνότητα που αφορά τους εργαζομένους. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ενδεχομένως ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες επιδεικνύουν εντονότερη τάση συμμετοχής σε ενώσεις σε σχέση με τις μικρότερες εταιρείες.

Όσον αφορά την κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων του κλάδου, η κατάσταση διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Μια ομάδα 12 χωρών, από τις 22 χώρες με διαθέσιμα στοιχεία, εμφανίζουν υψηλό ποσοστό κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων που υπερβαίνει το 80%. Σε μια δεύτερη ομάδα έξι χωρών, τα ποσοστά κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων κυμαίνονται μεταξύ 40% και 70%. Τέλος, σε μια τρίτη ομάδα τεσσάρων χωρών καταγράφονται ποσοστά κάλυψης κάτω του 20%. Ο πλέον αποφασιστικός παράγοντας που εξηγεί τα υψηλά ποσοστά κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι ο κυρίαρχος ρόλος των πολυεργοδοτικών διαπραγματεύσεων. Ομοίως, τα χαμηλότερα ποσοστά κάλυψης εξηγούνται από την κυριαρχία μονοεργοδοτικών διαπραγματεύσεων.

Εκπροσώπηση συμφερόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Η IndustriAll Europe διαθέτει 43 άμεσα συνδεδεμένες ενώσεις σε 23 από τις υπό εξέταση χώρες, οι οποίες συμμετέχουν στο σύνολό τους σε συλλογικές διαπραγματεύσεις του κλάδου. Επιπλέον, όλες οι ενώσεις που είναι συνδεδεμένες με την IndustriAll Europe καλύπτουν τον κλάδο σε όλες τις περιφέρειες των χωρών τους, με εξαίρεση τις CNE-GNC και LBC-NVK στο Βέλγιο, οι οποίες δραστηριοποιούνται μόνο σε ορισμένες περιοχές.

Η ECEG διαθέτει 18 συνδεδεμένες οργανώσεις εργοδοτών σε 18 χώρες, εκ των οποίων οι 17 περίπου συμμετέχουν σε κλαδικές συλλογικές διαπραγματεύσεις. Ωστόσο, όλες οι οργανώσεις εργοδοτών που συνδέονται με την ECEG καλύπτουν τον κλάδο σε όλες τις περιφέρειες των χωρών τους, με μοναδική εξαίρεση τη SCHP ČR (στην Τσεχική Δημοκρατία), η οποία δραστηριοποιείται μόνο σε ορισμένες περιοχές.

Άλλες οργανώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Σε επίπεδο εργαζομένων, εντοπίζονται αρκετές ευρωπαϊκές οργανώσεις πέραν της IndustriAll Europe. Τέσσερις μάλιστα ευρωπαϊκές οργανώσεις καλύπτουν τουλάχιστον τρεις χώρες: η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικάτων Δημοσίων Υπηρεσιών (EPSU), η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων στους τομείς των Τροφίμων, της Γεωργίας και του Τουρισμού (EFFAT), η Uni Europa και η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Διοικητικών και Διευθυντικών Στελεχών Χημικών και Συναφών Βιομηχανιών (FECCIA). Η EFFAT έχει παρουσία σε πέντε χώρες, ενώ οι EPSU, Uni Europa και FECCIA δραστηριοποιούνται σε τρεις χώρες. Η ύπαρξη αυτών των οργανώσεων αντανάκλα την αλληλεπικάλυψη των πεδίων δραστηριοτήτων διαφόρων συνδικαλιστικών οργανώσεων, καθώς οι συγκεκριμένες οργανώσεις δεν αποσκοπούν στην προσέλκυση οργανώσεων του κλάδου των χημικών. Μοναδική εξαίρεση είναι αυτή της FECCIA, η οποία έχει ως στόχο την προσέλκυση διοικητικών και διευθυντικών στελεχών του κλάδου των χημικών.

Όσον αφορά τις οργανώσεις εργοδοτών, εντοπίζονται δύο ευρωπαϊκές οργανώσεις που καλύπτουν τουλάχιστον τρεις χώρες: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Χημικών Βιομηχανιών (CEFIC) και η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Φαρμακευτικών Βιομηχανιών και Ενώσεων (EFPIA). Σύμφωνα με την προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή, οι εν λόγω δύο ευρωπαϊκές οργανώσεις, που αποσκοπούν στην προσέλκυση εταιρειών του κλάδου των χημικών, έχουν παρουσία σε δεκατρείς (CEFIC) και πέντε (EFPIA) χώρες αντίστοιχα. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι το CEFIC είναι επαγγελματική οργάνωση που ασχολείται με συμφέροντα πέραν αυτών που σχετίζονται με τις εργασιακές σχέσεις. Εντούτοις, η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή ενδέχεται να έχει υποεκτιμήσει τον αριθμό των οργανώσεων που συνδέονται με το CEFIC. Στην πραγματικότητα, το CEFIC έχει παρουσία σε 22 χώρες της ΕΕ.

Συμπεράσματα

Από τις αναλύσεις του κλάδου των χημικών στην ΕΕ των 28, τόσο από την κορυφή προς τη βάση όσο και από τη βάση προς την κορυφή, διαπιστώνεται ότι η IndustriAll Europe από την πλευρά των εργαζομένων και η ECEG από την πλευρά των εργοδοτών πρέπει να θεωρούνται ως οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι εργοδοτών και εργαζομένων του κλάδου σε επίπεδο ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες

Η έκθεση «Representativeness of the European social partner organisations: Chemical sector» (Αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων: κλάδος των χημικών) διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://bit.ly/1rWUTw9>

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με τον Peter Kerckhofs, υπεύθυνο έρευνας, στη διεύθυνση